

VENDIM
Nr.4, datë 24.3.2005

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë të përbërë nga:

Thimjo Kondi	Kryetar
Zamir Poda	Anëtar
Kristaq Ngjela	Anëtar
Spiro Spiro	Anëtar
Besnik Imeraj	Anëtar
Ardian Dvorani	Anëtar
Agron Lamaj	Anëtar
Perikli Zaharia	Anëtar
Evgjeni Sinojmeri	Anëtare
Vladimir Bineri	Anëtar
Ylvi Myrtja	Anëtar
Nikoleta Kita	Anëtare
Vladimir Metani	Anëtar
Irma Bala	Anëtare
Artan Hoxha	Anëtar
Shpresa Beçaj	Anëtare

Në seancë gjyqësore datë 24.3.2005, morën në shqyrtim çështjen civile nr.8 akti, që i përket:

PADITËS: SHEFQET VUKATANA, përfaqësuar nga avokat. H. Kraja
E PADITUR:KKK PRONAVE, BASHKIA SHKODËR PROVINCA FRANÇESKANE
SHKODËR, në mungesë

Objekti: Kundërshtimin e vendimit nr.683, datë 9.10.1995 të KKK Pronave të Bashkisë Shkodër.

Baza Ligjore: Neni 27/a i ligjit nr.7698, datë 15.4.1993, nenet 153, 32 të Kodit të Procedurës Civile.

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër, me vendim nr.1549, datë 27.10.2004 ka vendosur:

- Nxjerrjen e çështjes jashtë juridiksionit gjyqësor.

Kundër vendimit ka paraqitur ankim të veçantë paditësi Shefqet Vukatana, i cili kërkon prishjen e vendimit nr.1549, datë 27.10.2004 të Gjykatës së Rrethit Shkodër dhe dërgimin e çështjes për vazhdimin e gjykimit duke parashtuar këto shkaqe:

- Konflikti në fjalë hyn në atë lloj konfliktesh që janë zgjidhur nga gjykatat.

- Gjykata, në rastin konkret, ka motivuar vendimin duke u referuar në nenin 59 të Kodit të Procedurës Civile dhe nenin 16/2 të ligjit nr.9235, datë 29.7.2004. Në asnjë pikë të këtij ligji ne nuk parashikohemi si subjekte që mund të kërkojmë nga ky komitet verifikimin e vendimeve të komisioneve të mëparshme.

- Çështja jonë është çështje e filluar që para vitit 1997 dhe pas gjykimit në gjithë shkallët e gjykimit, është kthyer për rigjykim pranë Gjykatës së Shkallës së Parë Shkodër për shkak se dosja është djegur gjatë trazirave të vitit 1998 në Gjykatën e Rrethit Shkodër, është ngritur padi e re, por ajo duhet të konsiderohet si çështje në rigjykim.

- Për sa më sipër nuk mund të aplikohet ligji i ri.

KOLEGJET E BASHKUARA TË GJYKATËS SË LARTË,

pasi dëgjuan relacionin e anëtarëve Evgjëni Sinoimeri e Kristaq Ngjela, si dëgjuan përfaqësuesin e palës paditëse Av. H. Kraja, që kërkoi prishjen e vendimit të gjykatës së shkallës së parë dhe kthimin e çështjes në po atë gjykatë për vazhdimin e gjykimit, si dhe pasi biseduan çështjen në tërësi,

VËREJNË:

Vendimi nr.1549, datë 27.10.2004 i Gjykatës së Rrethit Shkodër, me të cilin është vendosur nxjerrja jashtë juridiksionit gjyqësor të çështjes, është rrjedhojë e zbatimit të gabuar të ligjit. Si i tillë ai duhet të priset dhe çështja të dërgohet në po atë gjykatë për vazhdimin e gjykimit.

Nga aktet e ndodhura në dosje ka rezultuar se me vendimin nr.683, datë 9.10.1995 të KKK Pronave pranë bashkisë Shkodër, i është kthyer palës së paditur-Provincës Françeskane Shkodër, një shtëpi banimi e ndodhur në këtë qytet, me përbërje dhe kufij të cituar në këtë vendim. Në këtë banesë paditësi fillimisht ka banuar në kushtet e qiramarrjes me shtetin dhe me daljen e ligjit nr.7652, datë 23.12.1992 "Për privatizimin e banesave shtetërore", në datën 27 tetor 1995 ka bërë privatizimin e saj. Me cilësinë e pronarit, paditësi ka kundërshtuar vendimin e mësipërm të KKK Pronave dhënë në favor të të paditurve, duke pretenduar se banesa nuk i duhej trajtuar si e lirë dhe e kthyeshme ish-pronarëve, sepse pronësia i ka kaluar atij.

Është pretenduar, nga pala paditëse, se ky gjykim me të njëjtin objekt dhe të njëjtat palë ka filluar që në vitin 1996, për të janë dhënë disa vendime gjyqësore, por pa përfunduar çështja, dosja është zhdukur. Padia në gjykim është ngritur në datën 27 shtator 2004.

Gjykata e Rrethit Shkodër ka konstatuar se në kohën e ngritjes së padisë ka hyrë në fuqi ligji i ri nr.9235, datë 29.7.2004 "Për kthimin dhe kompensimin e pronës", i cili ka shfuqizuar ligjin e mëparshëm nr.7698, datë 15.4.1993 dhe të gjitha aktet nënligjore të dala për zbatim të tij. Ky ligj në nenin 16/2 *parashikon se Komiteti Shtetëror i Kthimit dhe i Kompensimit të Pronave verifikon vendimet e komisioneve të kthimit dhe kompesimit të pronave të ngritura sipas ligjit nr.7698, datë 15.4.1993 duke pasur të drejtën të shfuqizojë këto vendime ose të kërkojë shfuqizimin e tyre në rrugë gjyqësore*. Sipas gjykatës-duke qenë se padia është ngritur pas hyrjes në fuqi të ligjit të ri-kopetent për shqyrtimin e ankesave të kësaj natyre është pikërisht Komiteti Shtetëror i Kthimit dhe Kompensimit të Pronave-pra çështja i përket juridiksionit administrativ dhe jo atij gjyqësor.

Paditësi në ankimin e veçantë, të paraqitur para Gjykatës së Lartë, ka pretenduar se sipas dispozitës së mësipërme (nenit 16/2), ai nuk parashikohet dhe nuk përfshihet në rrethin e atyre subjekteve që mund të paraqesin kërkesë pranë Komisionit të mësipërm. Këtë të drejtë, sipas tij, e kanë vetëm subjektet e shpronësuara dhe organet e qeverisjes vendore. Ndaj rruga gjyqësore, sipas tij, është e vetmja mundësi për të ankimuar vendimin e mësipërm.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë me vendimin e datës 27.1.2005 ka vendosur të kalojë aktet për unifikim të praktikës gjyqësore lidhur me disa probleme që dalin nga zbatimi i ligjit të ri "Për kthimin dhe kompensimin e pronës" dhe konkretisht për t'u shprehur ky i fundit, nëse mund të kërkojnë verifikimin në rrugën e parashikuar nga ky ligj (pranë Komitetit Shtetëror) personat e tjerë të cenuar nga një vendim i tillë siç do të ishin në çështjen në gjykim ish-qiramarrësit e banesave shtetërore, të cilët, me daljen e ligjit nr.7652 "Për privatizimin e banesave shtetërore", janë bërë njëkohësisht pronarë të rinj të këtyre banesave.

Me daljen e ligjit nr.9235, datë 29.7.2004 krahas rregullimeve të ndryshme që ligjvënësi i ka bërë një sërë problemeve që lidhen me themelin e tij (problemeve materiale), ka bërë rregullime të ndryshme edhe lidhur me anën procedurale-pra, dhe me mënyrën e kundërshtimit të këtyre vendimeve. Vetë ligji në nenin 31 të tij ka parashikuar momentin e hyrjes në fuqi dhe në tërësinë e tij nuk parashikon ndonjë efekt prapaveprues për kategori të veçanta çështjesh apo

nivele të caktuara gjykimi. Aq më tepër që dispozitat që lidhen me anën procedurale nuk mund të kenë kurrësesi fuqi prapavepruese. Procedura e veçantë e parashikuar në këtë ligj lidhet me një mënyrë të veçantë ankimi kundër vendimeve të dhëna nga komisionet, që kanë vepruar në bazë të ligjit të mëparshëm-mënyrë kjo që përpiket të gjejë një zgjidhje fillimisht brendapërbrenda organeve administrative dhe vetëm nëse kjo nuk është e mundur, në rrugë gjyqësore. Kështu neni 16/2 i tij parashikon: "*Komiteti Shtetëror i Kthimit dhe Kompensimit të Pronave verifikon vendimet e komisioneve të kthimit dhe kompensimit të pronave, të ngritura sipas ligjit nr.7698, datë 15.4.1993 "Për kthimin dhe kompensimin e pronave". Kërkesa për verifikimin e vendimeve të dhëna paraqitet në mënyrë të motivuar nga organet e qeverisjes vendore ose subjektet e shpronësuara brenda 6 muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji. Komisioni ka të drejtë të shfuqizojë vendimin administrativ të dhënë ose të kërkojë shfuqizimin e tij në rrugë gjyqësore."*

Problemimet që lidhen me juridiksionin të dala nga dispozita e mësipërme janë dy: së pari, kjo rrugë administrative kundërshtimi, e përcaktuar qartë në dispozitën që cituam, do të zbatohet vetëm për çështjet që regjistrohen për gjykim pas hyrjes në fuqi të ligjit të ri, apo edhe për çështjet që kanë qenë duke u gjykuar në momentin e hyrjes në fuqi të ligjit. Kësaj pyetje i kanë dhënë përgjigje të qartë Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë me vendimin nr.7, datë 24.3.2005, prandaj në këtë vendim nuk do të gjejë trajtim të veçantë. Këtu vetëm do të theksojmë se në frymën e këtij vendimi dhe parë çështja vetëm në këndvështrimin që lidhet me këtë moment (me regjistrimin në gjykatë), çështja duhej nxjerrë jashtë juridiksionit gjyqësor.

Por *problemi i dytë* dhe më i rëndësishmi për çështjen në gjykim është ai që është shtruar për zgjidhje para Kolegjeve të Bashkuara: nëse do të kishin të drejtë të kundërshtonin në rrugë administrative pronarët e rinj të banesave të ish-pronarëve.

Në dispozitën e mësipërme ligjvënësi ka parashikuar qartë se kush mund të paraqesë kërkesën pranë Komitetit Shtetëror të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave: *subjektet e shpronësuara ose organet e qeverisjes vendore*. Pra janë vetëm këto dy kategori që ligjvënësi u ka njohur të drejtën për ta vënë në lëvizje Komitetin. Edhe po t'i referohemi dispozitave të tjera të këtij ligji, e konkretisht nenit 20 (e drejta e ankimit), përsëri rezulton se jo vetëm për kundërshtimin e vendimeve të dhëna nga komisionet e mëparshme, por dhe për ato të dhëna nga komisionet e ngritura me ligjin e ri, është Komiteti që cituam më lart organi kompetent për shqyrtimin fillimisht të ankesave. Citoj: "*Kundër vendimit të komisionit vendor të kthimit dhe kompensimit të pronave, subjekti i shpronësuar mund të bëjë ankim në Komitetin Shtetëror të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave në afatet dhe mënyrën e parashikuar në Kodin e Procedurave Administrative*". Siç shihet edhe kjo dispozitë, të drejtën për të vënë në lëvizje Komitetin Shtetëror ia jep *vetëm subjektit të shpronësuar*. Atëherë lind pyetja se ku do ta realizojnë të drejtën e tyre për t'u mbrojtur nga dhënia e një vendimi të paligjshëm personat që kanë fituar të drejta pronësie mbi pronat e disponuara nga Komisioni?

Kolegjet e Bashkuar, të Gjykatës së Lartë, marrë shkas nga çështja në shqyrtim, çmojnë se është e nevojshme të unifikohet praktika gjyqësore si më poshtë: ***Pavarësisht nga momenti i regjistrimit të çështjes për gjykim (para apo pas hyrjes në fuqi të ligjit të ri), në të gjithë rastet kur padia për kundërshtimin e vendimit të komisionit të kthimit të pronave është ngritur nga persona të tjerë që kanë fituar të drejta pronësie mbi pronat e trajtuara nga ky vendim, është gjykata ajo që ka juridiksionin për shqyrtimin e këtyre çështjeve.***

Për të arritur në këtë përfundim, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë bazohen në interpretimin e akteve normative të dala për këtë qëllim dhe shikimin e tyre në raport me situatat juridike analoge të ndeshura në praktikën e gjykimit të këtyre kategorive çështjesh në të gjitha shkallët e gjykimit.

Ligji nr.7698, datë 15.4.1993 parashikonte në mënyrë të shprehur të drejtën e ankimit në gjykatë kundër vendimeve të Komisionit të Kthimit të Pronave në nenin 27 të tij. Këtë të drejtë sipas përcaktimeve të ligjit e kishin "pjesëmarrësit në proces". Citoj: "*Kundër vendimit të Komisionit për Kthimin dhe Kompensimin e Pronave ish-pronarëve, pjesëmarrësit në proces kanë të drejtë të bëjnë ankim në gjykatën e rrethit*. Praktika gjyqësore e deritanishme në interpretimin

që i ka bërë kësaj dispozite, ka ecur në rrugën e përfshirjes në termin "pjesëmarrës në proces" jo vetëm të subjekteve të shpronësuara (ish-pronarëve), por dhe të palëve që në një mënyrë ose në një tjetër tërhiqnin interesa nga vendimi i dhënë nga komisioni. Në këtë kategori padyshim që janë përfshirë jo vetëm personat që kanë fituar të drejta pronësie mbi këto prona, por edhe qiramarrësit e banesave shtetërore të cilët mund të përfitonin të drejtën e privatizimit të banesave të trajtuara me vendim komisioni sipas ligjit nr.7652 "Për privatizimin e banesave shtetërore". Kjo përfshirje, që në fund të fundit, ka të bëjë me legjitimitimin e palëve për ngritjen e padisë, ka pasur si kriter interesin e ligjshëm (neni 32 i Kodit të Procedurës Civile) të subjekteve që përmendem më lart për të kundërshtuar këto vendime. Interpretimi në këtë frymë kishte njëkohësisht parasysh edhe faktin e vënies së qytetarëve në pozitë të barabartë para ligjit, sepse riparimi i një padrejtësie të shkaktuar me marrjen nga shteti të pronave ish-pronarëve mund të sillte, nëpërmjet një vendimi të gabuar të komisionit, një padrejtësi të re të pronarët që i kishin fituar këto prona në rrugë të ligjshme.

Në ndryshim nga sa më sipër, ligji i ri nuk ka parashikuar në mënyrë të shprehur rrugën gjyqësore të goditjes së vendimeve të dhëna nga komisionet. Kjo gjë rezulton në mënyrë indirekte nga interpretimi që i bëhet dispozitave të tij. Kështu në nenin 19/4 parashikohet: "*Nëse vendimi i dhënë nga komisioni vendor ose Komiteti Shtetëror për Kthimin dhe Kompensimin e Pronave nuk është ankimuar brenda afateve të parashikuara nga ky ligj, ai është titull ekzekutiv...*". Nga sa më sipër mund të thuhet se kur flet për këtë lloj ankimi kundër vendimeve të Komitetit Shtetëror, ligjvënësi ka parasysh rrugën klasike të ankimit - atë gjyqësore.

Përderisa ligji i ri, indirekt, e përjashton këtë kategori personash nga e drejta për të vënë në lëvizje Komitetin Shtetëror dhe njëkohësisht, për sa thamë më lart, ata janë legjitimuar si subjekte që mund të kundërshtojnë vendimet e komisioneve të kthimit të pronave, konkludohet se ky kundërshtim mund të paraqitet vetëm para gjykatës.

Në vendimin e gjykatës së rrethit është cituar deklarimi i përfaqësueses së Komitetit të Kompensimit të Pronave se ky i fundit nuk mund të paraqitet më si palë në gjykim për shkak të shfuqizimit të ligjit me të cilin këto komisione janë krijuar. Problemit të mësipërm të krijuar nga shfuqizimi i ligjit nr.7698, datë 15.4.1993, i ka dhënë zgjidhje vendimi i Këshillit të Ministrave nr.631, datë 3.10.2004 "Për vazhdimin e funksionimit të Komitetit Shtetëror të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave ish-pronarëve dhe të Komisioneve të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave ish-pronarëve" i dalë në bazë të nenit 29 të ligjit nr.9235, datë 29.7.2004 "Për kthimin dhe kompensimin e pronës". Në pikën 1 të tij parashikohet: "*Komiteti Shtetëror i Kthimit dhe Kompensimit të Pronave ish-pronarëve dhe Komisionet e Kthimit dhe i Kompensimit të Pronave ish-pronarëve, deri në riorganizimin sipas ligjit nr.9235, datë 29.7.2004, të vazhdojnë të funksionojnë dhe të kryejnë detyrat, me strukturën dhe përbërjen ekzistuese*".

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, duke marrë për bazë sa më sipër, arrijnë në përfundimin se çështja objekt gjykimi i përket juridiksionit gjyqësor, prandaj vendimi i Gjykatës së Rrethit Shkodër duhet të priset dhe çështja të dërgohet në atë gjykatë për vazhdimin e gjykimit.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në bazë të nenit 63 të Kodit të Procedurës Civile dhe nenit 17 të ligjit nr.8588, datë 15.3.2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës së Lartë",

VENDOSËN:

1. Prishjen e vendimit nr.1549, datë 27.10.2004 të Gjykatës së Rrethit Shkodër dhe dërgimin e çështjes në po atë gjykatë, por me tjetër trup gjykues për vazhdimin e gjykimit.
2. Unifikimin e praktikës gjyqësore sikurse përcaktohet në këtë vendim.

3. Dërgimin për botim në Fletoren Zyrtare të këtij vendimi, që njehson praktikën gjyqësore.